

Naše veselje

Priloga „Slov. gospodarja“ za deco.

Štev. 10.

30. X. 35.

Letnik II.

Iz: E. de Amicis »Srce«.

Dan mrtvih.

Mati piše sinčku v dnevnik:

2. novembra.

Ta dan je posvečen spominu mrtvih. Ali veš, sin moj, katerim umrlim bi morali tega dne posvetiti vi otroci? Vsem, ki so umrli za vas, za otroke. Koliko jih je umrlo in koliko jih še umira! Ali kdaj misliš na one očete, ki ginevajo ob delu, na one matere, ki legajo v grob predčasno, ker so izčrpane ob pomanjkanja, v katero so se obsodile same, da ohranijo življenje svojih otrok? Ali veš, koliko ljudi si zasadi nož v srce iz obupa, ko vidijo lastno deco v bedi, koliko žen se ubije ali umre od srčnih bolečin ali zblazni, ker so izgubile otroka?

Misli na vse te mrtve ta dan, sin moj. Misli na veliko število učiteljev in učiteljic, ki so umrli mladi, utrujeni od šolskega deia, iz ljubezni do otrok, od katerih se niso mogli ločiti. Misli na zdravnike, ki umro od nalezljivih bolezní, pa so žrtvovali svoje življenje, da bi ozdravili deco. Misli tudi na tiste, ki so ob brodolomih, požarih, draginjah v trenutku največje sile odstopili otrokom zadnji kos kruha, zadnjo rešilno desko, zadnjo vrv za rešitev iz plamenov in so izdihnilí zadovoljni radi svoje žrtve, ker so ostali živi nedolžni otročički.

Nešteti so, sin moj, ti mrtvi. Vsako pokopališče ima na stotine teh dragih bitij, ki bi lahko, če bi se mogli dvig-

niti za trenutek iz grobov, zaklicali imena otroka, kateremu so žrtvovali veselje svoje mladosti, mir svoje starosti, ljubezen, mišljenje, življenje: dvajsetletne mladenke, možje v cvetju svojih moči, osemdesetletni starčki — hrabri in neznaní mučeniki za mladino, tako velikí in tako dobri. Zemlja ne nudi toliko cvetic, koliko bi jih morali položiti na njihov grob.

Kako vas ljubijo, o deca!

Misli danes na te mrtve s hvaležnostjo in boljši boš in bolj ljubezniv z vsemi, ki te ljubijo in ki se trudijo za tebe, dragi in srečni moj sin, ki še na današnji dan nimaš nikogar, katerega bi moral objokavati!

Tvoja mati.

Sv. Urbana grozdek.

Sv. Urban je zelo rad zobal grozdje. Na svojem vrtu je tudi sam trto zasadil in jo oskrboval. Zeljno je pričakoval prvega sadu. Kadar je gledal svoj trs, je prosil njemu in vsem vingradom božjega blagoslova. Tretje leto je Urbanov trs cvetel in nastavil grozdek, ki je imel samo pet jagod. Dasí je bil grozdek le

majhen, je imel sv. Urban venčar z njim veliko veselje, hodil ga je vsak dan gledat.

Ko nekega dne zopet gleda svoj grozdek, stopi k njemu star siromak in ga prosi milostinje. Sv. Urban išče po žepih, a ničesar ne najde. Zato ga siromak poprosi, rekoč:

»Pa mi daj tale grozdek!«

»Utrgaj si ga, če ga želiš«, reče svetnik.

Siromak utrga grozdek, želi sv. Urbanu in njegovemu trsu božjega blagoslova in odide.

Sv. Urban sede na vrtu na klop ter zadremlje. Ko se prebudi, je bil njegov trs tako poln zlahtnega grozdja, da se je s kolom vred podrl na tla. Svetnik je takoj spoznal, da je ta čudež storil Bog,

ki je hotel pokazati, kako všeč mu je bila milostinja, ko je dal svoj prvi grozdek potrebnemu siromaku.

Odslej je sv. Urban še bolj čislal grozdje. Po njegovi smrti so mu vinogradniki svoje vinograde izročali v varstvo. Slovenci, ki se radi bavijo z vinarstvom, še zdaj častijo tega svetnika kot varha vinogradov. Med vinogradi stavijo najrajši njemu na čast kapelice.

Narodna legenda.

Mir.

Zvezdá nebroj,
blešči pokoj,
lahno zlati
noč pred seboj.

Vse brez glasu,
polno miru . . .
in bolj žari
se plašč Bogu.

Aleksandrov.

Najstarejša drevesa na zemlji.

Na Kanarskih otokih je najstarejše drevo na zemlji, in sicer na otoku Scod de los Vinos. Učenjaki smatrajo, da je to drevo, ki spada v vrsto zmajevih dreves, sedaj staro nad 3000 let. Pomislite, 3000 let! Ko so to drevo zasadili, je vladal Ramses II. v Egiptu. Njegova davno že izsušena mumija se nahaja v muzeju v Kairi, to drevo iz te dobe pa še danes živi in raste. Ali taka drevesa so samo še na Kanarskih otokih ob severozahodni afriški obali, ker jih tam nihče ni smel sekati. Kaj bi mogel ta preostanek iz daljne dobe vse pripovedovati, ali pragozdni velikan molči, že 3000 let . . .

Še o drugih starih drevesih vemo. V Materiji blizu Kaire stoji n. pr. Mariji-

no drevo, prastara sikomora, o kateri pripovedujejo, da sta v njeni senci počivala Jožef in Marija na begu v Egipt. Tu sta mislila, da sta varna in Marija je začela hraniti Jezuščka. Tedaj pa se je začulo peketanje konjskih kopit. Približevali so se vojaki kralja Heroda. Marija je brž skrila Jezuščka v drevesni duplini, Bog pa je poslal čarodejnega pajka, ki je takoj prepredel odprtino z gosto, umetno mrežo, tako da zasledovalci niso odprtine niti videli. To drevo so od nekdaj zelo častili. Ali sedanje je bilo posajeno leta 1672, ker se je prvotno leta 1665 posušilo. Kljub temu prihajajo sem številni pobožni romarji.

*

Orač.

1.

Sključen za plugom stopa orač,
hoj! za brazdo voliča priganja;
vrana za njim gre kakor berač,
črve pobira in se priklanja.

2.

Pridno mož obdeluje zemljo,
s črtalom reže ji dolgo rano;
seme rumeno poseje v njo,
setev povlači z zobato brano.

3.

Bilka priklje iz plodnih tal,
bilka zelena, ki klas bo rodila;
če bo dežja in solnca Bog dal,
žetev in setev bode obilna.

4.

Ljuba pšenica, tebe Gospod
sam blagoslovil je s svojo desnico;
po vsej zemlji človeški rod
čisla in ljubi zlato pšenico.

J. Stritar.

Prebivalstvo največjih mest naše države.

Tale slika nam kaže značilne stavbe kot zastopnike naših največjih mest. Za Ljubljano je n. pr. narisana grad, za Ma-

ribor tudi itd. Pri ostalih mestih sami doženite, kaj kaže slika.

Te slike pa še imajo drugo lastnost.

Vidite, da niso vse zgradbe enako velike, največja je ona iz Beograda, najmanjša pa iz Skoplja, ljubljanska je zo-

ljana, Beograd in Zagreb! Če veste za število prebivalstva le v enem izmed narisanih mest, lahko s pomočjo slike

pet večja kot mariborska itd. Čemu to? Risar je hotel izraziti s slikami število prebivalstva v poedinih mestih, in sicer tako, da je kaka zgradba narisana tolikokrat večja, kolikokrat ima več prebivalcev ko druga zgradba. Primerjajte Ljubljano in Maribor, Zagreb in Ljub-

skleplate na prebivalstvo vseh ostalih mest. Pri Ljubljani in morda tudi pri Mariboru pa boste morali sliko popraviti, ker bo sedaj po združitvi z okolico več prebivalcev. To bo dobra pomoč za zemljepisni pouk!

Rešitev naloge v 9. številki:

Račun se glasi:

$$\begin{array}{r} 524 \times 326 \\ \hline 1572 \\ 1048 \\ 2620 \\ \hline 170300 \end{array}$$

To je bilo baje zelo težko, pa ni, samo poskusiti je treba. Zato pa dajmo še eno:

$$\begin{array}{r} 654 \times \dots \\ 2 \dots \\ 3270 \\ \dots \\ \hline 29 \dots 24 \end{array}$$

Upamo, da bo zdaj lažje, ker se vidi iz gorenje rešitve, da stvar ni bila tako težka. Začnete pri številu 24 v zmnožku in takoj bo šlo vse ostalo — kakor po olju.

Za smeh.

Previsoke svote.

Učitelj: »Tonček, kako to, da imaš v vseh seštevankah previsoke svote?«

Tonček: »Čudno, saj mi je pri seštevanju atek pomagal!«

Učitelj: »Kaj pa je tvoj atek?«

Tonček: »Tam pri »Zlati goski«, kjer ste tudi vi na hrani, je »plačilnik.«

Tekma.

»Kaj pa počenjajo ti ljudje?«

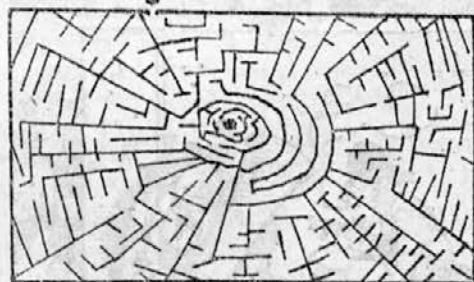
»Tekmujejo, tečejo 100 metrov daleč!«

»Čemu?«

»Prvi vendar dobi lepo nagrado!«

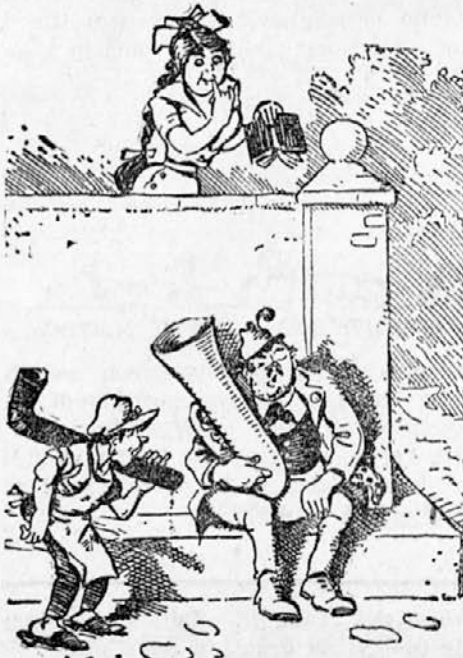
»Čemu pa drugi tečejo zraven?«

Labirint.

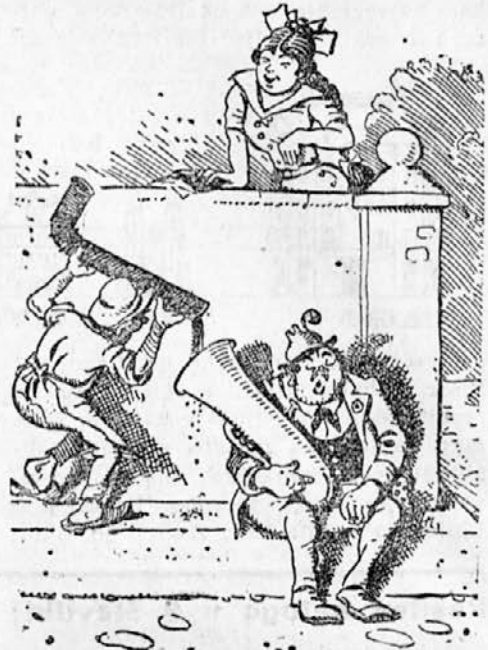
»Torej vendarle zopet labirint!« boste rekli, ko pogledate vaš list. Težko ne bo priti do sredine, samo precej zamotana pot je. Kaj pa predstavlja labirint? Prav za prav pajka, ki je razpredel svojo mrežo, pa sedi sredi nje ter preži na svoj plen. Tisti plen — bedno muhico — mu lahko prinesete sami, a ne direktno v sredino, ampak po težavnih in trudapolnih poti. Torej dosti potrpežljivosti in uspeha!

Hitra kazen.

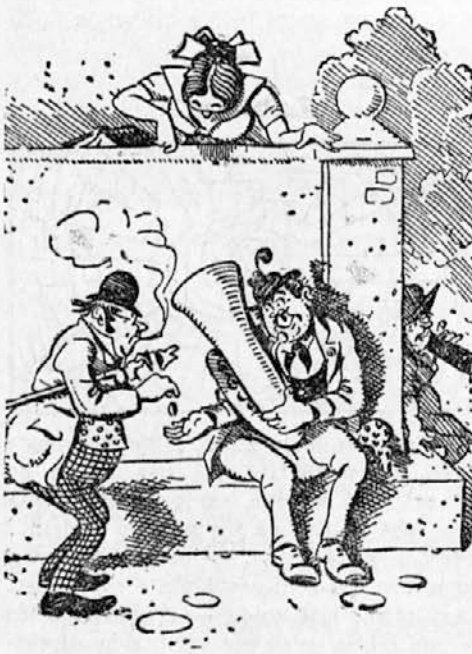
1.

Deklica (pri sebi): »Fantu sem dala denar, naj nasuje godcu saje v trombo. Kaj bo rekel, ko se bo zbudil? Ha, ha!»

2.

Fant (pri sebi): »No, za denar kaj takega že lahko napravim.«

3.

Gospod: »Tu imate, pa mi kaj lepoga zatrobite.«

4.

Gospod: »Joj, kaj pa je to?«